

## Naročnina

Dnevna izdaja  
za državo SHS  
mesечно 25 Din  
polletno 150 Din  
celoletno 300 Din  
za inozemstvo  
mesечно 40 Din  
nedejska izdaja  
celoletno v Jugos-  
laviji 120 Din, za  
inozemstvo 140 Din

## SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov  
1. stop. peti-vrsta  
malih oglasov po 150  
in 20, večji oglas  
nad 45 mm višine  
po Din 2-30, veliki  
po 3 in 4 Din, v  
uredniškem delu  
vrstica po 10 Din  
Pr. večjem g.  
naročilu popust  
Izide ob 4 zjutraj  
razen ponedeljke in  
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III  
Rekopisi se ne vračajo, neelektrificirana  
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo  
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški  
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349  
za inštalac. Sarajevski št. 7563, Zagreb  
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

## Pirotska konferenca

Kakor naglašajo skoraj vsa poročila, je bila otvorjena pirotska konferenca v najbolj-šem razpoloženju in z ene ko z druge strani se naglašala dobra volja, da pride do sporazuma in da konča konferenca s popolnim uspehom.

Ze se pa tudi čujejo glasovi, ki žele, da bi konferenca dosegla še več in da se ji ne bi posrečilo z ureditvijo mejnega vprašanja onemogočiti samo vedno nevarne mejne incidente, temveč da bi ustvarila tudi podlago za politično in gospodarsko zblizanje med obema južnoslovanskima državama. So tu tudi že prvi znaki, da niti ta pričakovanja niso brez podlage in že čujemo, da predlagajo bolgarski gospodarski činitelji sklenitev trgovinske pogodbe z Jugoslavijo in že tudi čujemo, da se z belgrajske strani izraža želja po razširjenju kompetenc pirotske konference.

Pa čeprav so tudi uradne izjave bolgarskih politikov in časopisov nad vse optimistične, vendar mislimo, da bi bilo napačno udajati se pretiranim sanjam. Jasno je, da bi zlasti mi na najbolj zapadni meji južnega slovanstva stoječi Slovenci čim najbolj želeli, da bi že jutri zavladal na vzhodu slovanskega juga popoln sporazum. Toda tudi naša najbolj iskrena želja ne sme prezreti dejanskih resnic in zavedati se moramo, da je treba premagati še silne težave, predno more priti do popolnega sporazuma med nami in bolgarskim narodom.

Ni mogoče pričakovati in zahtevati, da bi ljudje kar takoj pozabili na vse to, kar je bilo. In zato se nikakor ne smemo čuditi, če so v Belgradu previdni, če ne pozabljajo na težka razočaranja, ki so jih že doživeli. Ni še tako silno dolgo od tega, ko je obstojala balkanska zveza, a mi vsi vemo, da se je ta končala z Bregalnico in vemo tudi, da ne po krivdi Belgrada. A celo Bregalnica je bila le uvod še težjim razočaranjem, ki so bila tako težka, da je boljše, če jih niti ne omenjamo. Vrh vsega pa so razni atentati še v preteklem letu dokazali, kako utemeljena je bila previdnost Belgrada in kako prav je imela naša vlada, da se je zanesla le na svojo moč.

A tudi pirotska konferenca sama to dokazuje. Ne bi prišlo do te konference, če ne bi naša vlada dokazala, da se mora obraniti pred vpadi komitov in če ne bi s svojimi odredbami ob meji dokazala, da se nemoralne razmere med obema sosedama tudi v zelo občutno škodo Bolgarije. Ko je bil ta dokaz doprinešen in ko je v Sofiji prodrla spoznanje, da je treba sporna vprašanja urediti, je postala tudi pirotska konferenca nujna.

Sedaj, ko je belgrajska vlada dosegla svoj prvi uspeh, pa je na njej, da stori še korak naprej in da pokaže svojo pripravljenost za ureditev še vseh ostalih spornih vprašanj. To pripravljenost je belgrajska vlada dejansko tudi že pokazala, čisto jasno pa jo more povedati le, ko bo tudi bolgarska vlada dokazala svojo dobro voljo.

Ta dobra volja pa se mora pokazati le s tem, če bolgarska vlada razpusti in zatre vse macedonske teroristične in iredentistične organizacije. Samo to pa je tudi v duhu pirotske konference. Kaj pomaga na vse zadnje, če določi pirotska konferenca še tako podoben načrt, kako preprečiti vpad komitskih čet, če pa obstojata na Bolgarskem še nadalje organizacije, ki financirajo in vodijo te vpadе. Trpeti na eni strani, da se skoraj pred očmi bolgarske vlade pripravljajo vpad, na drugi strani pa pomagati pri preprečevanju teh vpadov, je vendar nemogočnost, ki kompromitira dobro voljo bolgarske vlade in ki jemlje sklepom konference vsako resnost.

Zato tudi važnost pirotske konference ni v tem, kar bodo sklenili njeni člani, temveč pravi pomen dobi konferenca šele v dogodkih, ki bodo konferenci sledili in ki morajo vedno znova dokazati dobro voljo sofijske vlade.

Vedar pa ostane en pomen pirotske konference nezmanjšan. Da so se po šestih letih zopet sestali naši in bolgarski delegati v skupni seji, je razveseljav dokaz, da so najtežja nasprotstva vendarle premagana in da je tu prvi razveseljav znak zblizanja. Zato pa je bila tudi od vseh nas pirotska konferenca pozdravljena in samo na bolgarski vladi je, da bo pozdravljeno tudi delo. Naj bi bil ta dokaz podan čim prej!

Desetletnica prvega sestanka začasne narodne skupščine je bila danes.

Pri glavnem carinskem ravnanstvu se je vršila konferenca o javnih skladiščih.

## Dopolnitev zakona o zaščiti javne varnosti

Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Kralj je podpisal zakon o dopolnitvi zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi od 1. jan. 1929. Po čl. 2. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi od 6. jan. 1929 pridejo kot čl. 3., 4., 5. in 6. te-le odredbe:

Kdor s pisanjem, tiskanjem, izdajanjem in razširjanjem knjig, listov, razglasov, plakatov ali na kateri drugi način dela propagando ali stremi za tem, da dela prepričanje ali razpoloženje pri drugih, da se kakšen del kraljevine SHS odcepi od celote, ali kot samostojna država, ali enota, ali da se priklupi neki drugi tuji državi, ali da se spremeni današnja državna ureditev, ali sploh politični ali socialni red v državi, se bo kaznoval z ječo do 5 let.

Kdor s pisanjem, tiskanjem razširja napise, slike ali razglase, ali na katerikoli drug način prenaša lažnive trditve z namenom, da bi izpostavil zasmehovanju državne ustanove, zakone ali naredbe, oblasti ali politični in socialni red v državi, se bo kaznoval z zapornom do 20 let in denarno kaznijo do 20.000 dinarjev.

Kdor s tiskom ali na kak drug način dela na razdoru med plemeni ali družbenimi raz-

redi, ali izziva razpoloženje za plemensko razcepljenost ali plemenski razdor, se bo kaznoval z zapornom do 1 leta in denarno kaznijo do 10.000 Din.

Kdor na način, omenjen v paragr. 5, vrši propagando ali ustvarja razpoloženje, da se država ali samoupravne oblasti ovirajo v vršenju njihove naloge ali vobče v svojem delovanju, se bo kaznoval z zapornom do šestih mesecev in globo do 6000 Din.

Tretji del člena 4. se spreminja in se glasi:

Kdor postane ali ostane član takega društva ali politične stranke, ali ga podpira, ali sicer s tiskom kaj naredi, s čemer bi se pokazalo nepriznanje naredb oblasti, izdanih po oddelku 1. tega člena, se kaznuje z zapornom šestih mesecev in denarno kaznijo 6000 dinarjev.

Sedanji členi 3 do 21 postanejo čl. 7 do 25. Za postopanje o kaznivih dejanjih po novem členu 3. je pristojno državno sodišče za zaščito države. Za dela po čl. 4., 5. in 6. so pristojna redna sodišča.

Ta zakon stopi v veljavo, ko se razglaši v »Službenih novinah«.

## Nov zakon o pokojninah

Pokojnina po 10 elektivnih letih

Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Kralj je podpisal zakon, kdaj dobe državni uradniki in železniški uslužbenci pravico do pokojnine. Državni uslužbenci in uradniki železniških ustanov dobe pravico na pokojnino po 10 elektivnih letih v aktivni državni službi. V ta čas se ne šteje čas, ki ga je dotični prebil kot dnevničar ali kontraktualni uradnik. Po desetih letih ima pravico do 50 odstot. pokojnine. Za vsako nadaljnje leto po 2 odstot., polno pokojnino pa po 35 letih.

Tisti uslužbenci, za katere velja čl. 125 zakona o prometnem osebju, dobijo za vsako leto 2 in pol odstotka pokojnine, polno pokojnino pa po 30 letih. Tisti, za katere velja člen 126 zakona o prometnem osebju, dobijo polno pokojnino v 25 letih, torej po vsakem nadaljnjem letu 3,33 odstotkov.

V slučaju odpusta iz državne službe dobijo državni uslužbenci in železničarji, če imajo eno elektivno leto neprestanega dela v državni službi, odpravnino v iznosu enome-sečne plače. Tisti, ki imajo nad eno leto služ-

be, nimajo pa še pravice do osebne pokojnine, dobijo za vsaki dve leti elektivne aktivne službe po en celomesečni prejemek, tako da se započeta dveletna perioda smatra kot da je končana. Celotna odpravnina ne more biti nikdar večja, kot šestmesečna plača.

V slučajih, ki jih določajo prehodne naredbe, se štejejo v čas tudi kontraktualna in dnevničarska leta. Kontraktualni uradniki in dnevničarji v službi države in drž. železnice dobijo po enem letu elektivne službe v slučaju odpusta enomesečno plačo. Po petletni službi dvomesečno plačo. Tisti, ki so bili vpokojeni državni uslužbenci in ki so bili kot kontrapogodbeni in kot dnevničarji v državni službi in so bili iz državne službe odpušeni, se odpušajo brez odpravnine. Odpravnina se ne izplača, če je bil kdo kazensko odpuščen. Če umre, dobi odpravnino oziroma pokojnino tisti, ki ima pravico na rodbinsko pokojnino.

Zakon stopi v veljavo, ko se objavi v »Službenih novinah«.

## Pirotska konferenca poteka ugodno

Belgrad, 1. marca. (Tel. Slov.) Danes so se v Pirotu nadaljevala pogajanja jugoslovanske in bolgarske delegacije. Glavno vprašanje je bilo vprašanje dvolastništva. Obe delegaciji sta polni optimizma, da bo to vprašanje v dveh dneh urejeno. Nato pa preideta na transport potnikov in blaga preko meje.

## Ljapčev zadovoljen s potekom pogajanj

Predsednik bolgarske vlade Ljapčev je izjavil novinarjem, da se delo pirotske konference dobro razvija. Na vprašanje časnika, v koliko je točna vest belgrajskih listov, da je jugoslovanska delegacija predlagala razširjenje dela konference, je odgovoril g. Ljapčev:

»Tem bolje! Tudi mi ne bežimo od tega. Čim več poslov bo izvršenih, tem bolje.«

Bolgarski delegat Karadžov, ki je bil nekoliko dni v Sofiji, da dobi od svoje vlade nova navodila, je izjavil časnika, da obstoji pri jugoslovanskih delegatih ista želja po sporazumu ko pri bolgarskih.

## Bolgarsko vladno glasilo optimistično

Organ vladne skupine »Demokratskega Zgovora« piše o pirotski konferenci ter pravi med drugim:

»Kakor poročajo iz Belgrada, je bila naša delegacija sprejeta v Pirotu na prijeten in prijateljski način. Belgrajski tisk je pokazal veliko zanimanje za konferenco in izrazil željo, da bi bil rezultat konference za obe strani dober. Vse to dokazuje, da obstoji na obeh straneh dobra volja, da se uredi vprašanje mej na način, ki bi čim hitreje rešil eventualne incidente in tako onemogočil pojave in dogodke, čeprav majhne, toda od velikih posledic. Prijateljska atmosfera,

v kateri je konferenca začela svoje delo, utrjuje splošno prepričanje, da se bo v Pirotu izvršil velik in koristen posel za obe sosedni državi.«

## Angleški glas o pirotski konferenci

»Daily Telegraph« objavlja ob priliki pirotske konference uvodnik »Srbija in Bolgarija«, v katerem pravi:

Ta poskus, da se postavijo odnosi med Jugoslavijo in Bolgarijo na prijateljske temelje, pomeni korak v dobro smer. Čeprav prejšnji odnosi med obema državama ne jamčijo za uspeh, smo vendar uspehu mnogo bližje, ko kdajkoli prej. Nato list navaja vzroke, ki so priveli do zatvoritve meje in pravi nato, da se mora smatrati ponovna otvoritev meje kot znak, da je Belgrad sedaj razpoložen in da mnogo bolj veruje in zaupa v dobre namene Sofije ter tudi željo bolgarske javnosti, da se reši dežela od makedonskega komiteta. Pirotska konferenca ima ta namen, da najde obrambna sredstva proti vpadanju makedonskih revolucionarjev v Jugoslavijo in agrarno-komunističnih beguncev v Bolgarsko. Če bodo ta pogajanja uspela, obstoji možnost, da bosta obe državi tako ohrabreni, da prideta na razpravo tudi bolj političnih vprašanj.

Na vsak način pa mora biti razpust makedonske revolucionarne organizacije prvi pogoj za uspeh pirotske konference, čeprav ne bo lahka naloga za bolgarsko vlado, da zatre organizacijo, ki je v bolgarskem narodu pognala korenine tako globoko.

## Darujte v radijski fond za slence!

## Bolgarski predlog trgovinske pogodbe

Bolgarski privredniki so predlagali bolgarski vladi, da se sklene trgovinska pogodba med Bolgarsko in našo državo. Predložili so tudi formalen načrt take pogodbe. Bolgarsko trgovinsko ministrstvo je poslalo nato ta načrt naši vladi. Sedaj proučujejo v belgrajskem trgovinskem ministrstvu ta načrt. V Belgradu je bil predlog sprejet zelo simpatično. Ker so sedaj po otvoritvi meje odnosi med obema državama normalni, pričakujejo v Belgradu, da bo vprašanje trgovinske pogodbe, ki je tako potrebna za zblizanje obeh narodov, tudi ugodno rešeno. Bolgarski gospodarski činitelji poudarjajo v svojem predlogu, da ni taka pogodba potrebna samo radi tega, ker ležita obe državi na istem potu med zahodom in vzhodom, temveč tudi radi izmenjave blaga med obema državama.

## Najaktuelnejši socialni problem

Pod tem naslovom poroča »Juturni list« iz Belgrada:

Konferenca zastopnikov delodajalskih in delavskih organizacij, ki ima rešiti vprašanje odpiranja in zapiranja delavnic, se bo vršila kakor znano dne 3. t. m. ob 10 dopoldne v Zagrebu v prostorih trgovske zbornice. Na to konferenco odide danes zvečer iz Belgrada minister za soc. politiko dr. Mate Drinković, ki bo prišel v soboto v Zagreb in osebno otvoril to važno konferenco. Dr. Drinković bo v uvodnem govoru seznanil člane konference z vsemi stremljenji vlade, ki so do danes storjene za rešitev tega problema, ki je nad vse kompliciran, ker ga je treba rešiti tako, da bo zadovoljil na vse strani. Ta problem spada v zelo važne socialne probleme, zlasti še, ko zadnja naredba ni zadovoljila ne delavcev, ne gospodarjev. Pričakuje se, da bo dala zagrebška konferenca, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju delovnega časa v delavnicah, podlago, na kateri bodo mogli kasneje razpravljati službeni krogi ob priliki spremembe dosedanje uredbe in na ta način na zadovoljiv način rešiti to vprašanje.

Proti sedanji uredbi so protestirali ne samo delavci, temveč tudi podjetniki. Zato se pripisuje zagrebški konferenci veliko važnost za definitivno ureditev tega važnega socialnega problema.

Zagreb, 1. marca. (Tel. »Slov.«) V Zagrebu je veliko zanimanje za anketo, ki jo je sklicalo socialnopolitično ministrstvo za 2. III. in ki se bo vršila v prostorih zbornice TOI. Sem so že prispeli delegati zastopstev delodajalcev in delojemalcev iz vse države. Anketa bo trajala dva do tri dni. V nedeljo bo v zvezi s to anketo sestanek Zveze zasebnih nameščenecv in dvorani delavske zbornice. Zbornični tajnik Topalović bo poročal o anketi z ozirom na zasebne nameščenice, ki se v teh vprašanjih zelo intersirani.

## Davčne olajšave zadrugam potrebne

Belgrad, 1. marca. (Tel. Slov.) Poslovni odbor Glavne zadrugne zveze je imel danes sejo. Obravnaval je nameravano spremembo davčnega zakona, zlasti kar se tiče rentnega davka. Zadrugna zveza je ugotovila, da bi bilo ukinjenje olajšav, ki jih davčni zakon daje zadrugam, nasprotno interesom gospodarstva, ker bi se s tem otežilo zbiranje malega kapitala med najširšimi ljudskimi sloji. Statistični podatki, s katerimi razpolaga Glavna zadrugna zveza, dokazujejo, da je skoro v vseh delih države, razen v Sloveniji, zbiranje ravno teh vlog po zadrugah dalo zelo slab rezultat, ker se kmetje boje, da bi bili njihovi prihranki obdavčeni, zato jih takim zavodom ne izročajo. Če se uvede rentni davek tudi pri hraničnih in posojilnicah, bo položaj še slabši. Gospodarski položaj države pa zahteva, da se zbiranje kapitala olajša. Glavni odbor se je nato bavil s poslovnimi stvarmi, zlasti s poročilom zadrugniške konference v Zagrebu.

## Štirje novi vlačilci

Hamburg, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Jugoslovanska vlada je naročila hamburški ladjedelnici H. T. Stülcken zgradbo štirih vlačilcev za pomorski promet med dalmatinskim otočjem. Dobava se ima izvršiti v šestih do osmih mesecih na račun reparacij.

## Pred zasedanjem DN

Belgrad, 1. marca. (Tel. Slov.) Ob priliki zasedanja Društva narodov bo zasedala tudi tehnična komisija za promet in tranzit. Načrt dnevnega reda določa 13 zasedanj. Obravnavala se bodo ta-le vprašanja:

Konstituiranje urada. Poročilo stalnega odbora za pristaniško in pomorsko plovbo. Poročilo odbora za prevoz po železnicah. Poročilo odbora za cirkulacijo po potih. Poročilo odbora o rečni plovbi. Poročilo pravnega odbora. Poročilo o kombiniranem transportu. Poročilo odbora za proučevanje vprašanja konkurence med železnicami in cestami. Poročilo odbora za unifikacijo transportne statistike. Sprejetje in razdelitev poročila o prometu in tranzitu. Resolucije komisije o rezultatih konference izvedencev za časnikiarstvo. Komunikacije, ki zanimajo delo Društva narodov v kritičnih časih. Razdelitev dolžine radionskih valov. Razprava o predlogu madjarske delegacije ob priliki III. glavne konference za promet in tranzit. Sodelovanje civilnega zrakoplovstva in mednarodne organizacije »zrakoplovne navigacije«. Sprejetje resolucije, ki jo je sprejela komisija na poslednji seji. Vprašanje, ki ga bo stavilo Društvo narodov, glede svobode prometa in tranzita. Sprejetje priporočil II. konference za potne liste. Sprejetje priporočil III. glavne konference za promet in tranzit glede identificiranja in potovanja oseb brez narodnosti in oseb dvojne narodnosti. Sedanje stanje vprašanja reforme koledarja. Letno poročilo pristaniškega ravnatelja v Memlu. Poročilo posebnega odbora za vprašanje jurisdikcije donavske komisije. Proračun organizacije za promet in tranzit v l. 1930. Notranji pravilnik komisije. Poročilo predsednika o izvršitvi misije po poslednji konferenci. Poročilo o poslani in sprejeti korespondenci.

Za našo državo se bo te konference udeležil glavni ravnatelj Gjurišić.

## Jugoslavija in manišine

Atene, 1. marca. (Tel. Slov.) Med Jugoslavijo, Romunijo in Grčijo se je dogovorilo, da bodo pri ženevskih razpravah o manjšinah postopale skupno. Obstoječe varstvo za manjšine je zadostno, dalekosežnejši predlogi, tudi Dandurandovi, so brez pomena. Pričakuje se, da bo v tej stvari Politis podpiral grškega zunanjega ministra Karapanosa, ki bo najbrže imel v Davosu razgovor z dr. Marinkovičem in tudi v Ženevi razpravljal z Jugoslavijo in Bolgarsko.

## Seja prosvetnega sveta

Belgrad, 1. marca. (Tel. Slov.) Danes se je vršila 500. seja glavnega prosvetnega sveta po osvobojenju. Na seji se je sklenilo, da se prizna frančiškanski gimnazij v Sinju pravica javnosti za I. in II. razred. Sturmovca »Francoska gramatika« in Jedrličićeva »Kratka hrvatska slovnica za slovenske šole« sta odobreni. Med najvažnejšimi sklepi današnje seje glavnega prosvetnega sveta je bila ta, da se semeniščem in bogoslovjem ne prizna značaj fakultete, ker se profesorji ne postavljajo po načelih, kakor profesorji na univerzah. V Sloveniji pride v poštev mariborsko bogoslovje in eventualno tisti slušatelji ljubljanske teološke fakultete, ki bi ne bili vpisani na univerzi.

Zvečer se je vršila večerja na čast rektorju belgrajske univerze Mitroviću, ki je že 25 let član prosvetnega sveta. Poleg vseh članov se je udeležil večerje tudi prosvetni minister Boža Maksimović.

## Belgrajske vesti

Belgrad, 1. marca. (Tel. Slov.) Josip Miklavčič pri Stolu sedmorice v Zagrebu je pomaknjen v I. 2.

Kralj je podpisal ukaz, s katerim se imenujejo v disciplinsko sodišče pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani za predsednika dr. Rogina, za podpredsednika dr. Golija, za člane dr. Bežek, dr. Pajnič, dr. Levičnik, dr. Kavčič, dr. Skaberne, dr. Eberle in Nagode.

Ministra Srskič in Šverljuga sta bila v dvoru.

Ukaz o premostitvi okrajnih glavarjev na Hrvatskem je podpisan.

## Zagrebske vesti

Zagreb, 1. marca. (Tel. Slov.) Sava je danes padla, tako da znaša 50 cm nad normalo. Ledenih plošč je na Savi vedno manj. Tako je zasedaj nevarnost poplave minula. Temperatura je padla. Barometer pa je šel kvišku. Ves dan je bril oster veter. Nebo je bilo oblačno. Popoldne je pričelo snežiti. Barometer je dopoldne kazal -7, popoldne -3.

Zagreb, 1. marca. (Tel. Slov.) Zagrebški veliki župan je na predlog okrajnih glavarstev potrdil občinske odbore za 51 občin. Potrditev je izšla v današnjem »Narodnih obznanju«. V ostalih občinah bodo imenovani občinski odbori v najkrajšem času. Ker je v zagrebški oblasti okrog slo občin, je torej potrjenih polovico občinskih odborov, druga polovica pa bo izmenjena.

Karel Koter in Ljudevit Berk, ki sta bila obsojena od mariborske porote na smrt, sta pomiloščena. Prvi na dosmrtno ječo, drugi na 20 let, s poostrojitvijo na dan 24. junija.

Dunajska vremenska napoved: Jasno. Zjutraj še hud mraz, potem pa bo postajalo topleje.

## Velika koalicija propadla

Berlin, 1. marca. (Tel. Slov.) Pogajanja za veliko koalicijo so se danes končevalno razbila. Nemška ljudska stranka je stavila kot pogoj, da se mora pred vezavo med strankami, doseči sporazum o finančnih vprašanjih, dočim so druge stranke bile pripravljene razpravljati o finančnem vprašanju šele po doseženi koaliciji v posebnem odboru. Državni kanceler je nato ugotovil, da večinska koalicija ni mogoča. Jutri

bo o tem poročal državnemu predsedniku. Domneva se, da državni kanceler smatra, da se je krizi vlade med reparacijskimi pogajanjmi na vsak način treba izogniti. Zato ne more odstopiti, temveč bo s sedanjim kabinetom zagovarjal proračun pred državnim zborom. Odstopil bi samo tedaj, če bi za državni proračun ne dobil večine.

## Briand za Kellogov pakt

Pariz, 1. marca. (Tel. Slov.) V debati o ratifikaciji Kellogove pogodbe je izrazil Briand upanje, da bo zakon v parlamentu sprejet soglasno. Protivojna pogodba seveda nikakor ni popolna, vendar pa pomeni napredek za zavarovanje miru. Vlada pozna pomanjkljivosti pogodbe. Zato pa se ne sme takoj misliti na zahrbtnje misli vlad, ki so prisiljene da vpoštevajo gotove politične tendence. Francija je želela varstvo miru v ženevskem protokolu na podlagi razsodišča in raznih varnosti. Eventualni neuspeh je ne bo prestrašil, da ne bi tega delovanja nadaljevala. Društvo narodov je moralo prebroditi več kritičnih period. Če je kljub temu moglo napredovati in doseči uspehe, je pravi čudež. Glavna težkoča je, doseči soglasne sklepe. Težko je spraviti 52 narodov pod en klobuk. Če se govori o pomanjkljivi volji posameznih članov Društva narodov, je to neupravičeno očitek. V vprašanju razorožitve je imela Francija

vedno vodilno mesto. Stavila je najdalekosežnejše predloge in sama od sebe znižala vojaško službeno dobo in efektivno moč vojske. Sramotno je trditi, da je Francija reakcionarna. Francijo je pripravila k sklepu Kellogove pogodbe misel, da se jamstvo za ohranitev miru položi v roke naroda samega. Pogodba izpolnjuje v statusu Društva narodov pomanjkljivost, ker je še vedno bil mogoč izgovor za vojno. Sedaj pa mora imeti proti sebi država, ki bi hotela konflikt rešiti z orožjem, Društvo narodov, signatarni države Društva narodov in javno mnenje vsega sveta. S to pogodbo se reši tudi problem razorožitve, po katerem stremi Francija slej ko prej z vsemi močmi, četudi vztraja pri pridržku, da ostane sama pri tem zavarovana. Rusija, ki je več let zastoj poskušala skleniti s sosedi pogodbe o nenapadanju, se je prav spretno poslužila Kellogove pogodbe, da bi dosegla cilj svojih želja.

## „Besedilo“ belg.-franc. vojaške pogodbe

Haag, 1. marca. (Tel. Slov.) »Utrecht Tagblatt« objavlja sedaj popolno besedilo belgijsko-francoske vojaške pogodbe. Obširni spis ima datum 20. dec. 1927 in ima napis »Razgovori francoskega in belgijskega generalnega štaba od 7. do 12. septembra 1927«. Listina je pisana na uradnem papirju belgijskega domobranskega ministrstva in ima opravilno število »Generalni štab, III. oddelek, št. C. B. 17.442. tajno«. Listina ugotavlja, da so se razgovori o izvedbi francosko-belgijske vojaškega sporazuma od 7. septembra 1920 imenovali »bruseljski dogovor«, čl. 6, udeležili za Francijo šef generalnega štaba general Debény, njegov namestnik general Bineau in bruseljski vojaški ataše general Blavier, za Belgijo pa šef general-

nega štaba general Galet, šef III. oddelka polkovnik Michem in šef I. oddelka polkovnik van den Bergen. Zastopniki so poslovali v duhu sporazuma od 7. septembra 1920, da se dosežejo potrebna izboljšanja. Protokol je podpisan od obeh šefov generalnih štabov in potrjen po belgijskem domobranskem ministru de Broqueville. Niti Francija niti Belgija ne bosta pospeševali nobenih agresivnih dejanj proti katerikoli državi, vendar pa ju defenzivna politika v bodoče lahko prisili k vojaški ofenzivi. Vojaška pomoč Francije v belgijsko-holandskem konfliktu bi imela biti samo diplomatska in industrijska. Sodelovanje z angleškimi četami dovoljuje odbojni napad v holandskem Limburgu, za kar bi se uporabile močne angleške konjeniške čete.

## Preobrat v francoski notranji politiki

Pariz, 1. marca. (Tel. Slov.) Ker se je Poincaré v torek popoldne razgovarjal z radikaloma Cazal-om in Herriot-om, se smatra, da je s tem storjen preobrat v političnem položaju. Radikalna stranka je imela včeraj sejo, na kateri je sklenila, da odklanja vsako odgovornost za privatne razgovore svojih članov s Poincaréjem. Stranka hoče ostati zvesta svojemu dosedan-

mu postopanju in se zavzemati samo za tako vlado, ki bi znala uresničiti lojalen republikanski program. Poincaré pa je v svoje strani že izjavil, da se nikakor ne bo obrnil na radikalne socialiste in da ne bo šel prej iz vlade, dokler ga ne vržejo, kar odgovarja parlamentarni običaji. Odločitev je torej pričakovati pri posvetovanju o kongregacijah.

## Ostra kritika Bethlenovega režima

Posl. Friedrich zahteva tajne volitve in poroto

Budimpešta, 1. marca. (Tel. Slov.) Bivši madjarski ministrski predsednik Stefan Friedrich je sestavil brošuro z naslovom »Krščanska opozicija«, katero je razširjal v stotisočih izvodih. V uvodu navaja, da hoče organizirati neodvisne patriotske meščane in delavce, ki niso zadovoljni s sedanjim vladnim sistemom. Bethlenov režim pa kritizira nadvse ostro. Pravi, da je

glavni greh Bethlenovega režima podpis tripartitske mirovne pogodbe, posebno še, ker je ta mirovni diktat več let pozneje priznal zaradi posojila pri Društvu narodov. Friedrich našteva potem gospodarske napake sistema in zahteva, da se uvede tajna volilna pravica, da se zopet uvedejo porotna sodišča in da se zunanja politika uredi realnopolitično.

## Izjava Mironesca

Dunaj, 1. marca. (Tel. Slov.) Romunski zunanji minister Mironescu je izjavil varšavskemu dopisniku »Neue Freie Presse«, da je Litvinovov protokol dosegel to, kar je Romunija že dolgo želela: odstranitev mirovnega spora med Romunijo in Rusijo. V načrtu se nahaja obojestranska obveza, da nobena država ne bo načela narodnih vprašanj. Besarabija je za Romunijo narodno vprašanje prvega reda. Pogajanja o optantskem vprašanju z Madjarsko so se v San Remu samo odgodila, da se obema strankama omogoči, določiti meje, do katerih moreta obe stranki iti. S tem, da stopijo delegati v stik s svojimi vladama, se ima urediti količina odškodnine in način plačila.

## Silovita burja v Trstu

Trst, 1. marca. (Tel. Slov.) V Trstu divja burja s hitrostjo 150—60 km, ki je s tem preselila vse svoje dosedanje rekorde. Ves promet po cestah je onemogočen. Ljudje, ki hodijo po ulicah, so neprestano ogroženi po opeki, ki pada s streh. Ob obrežju je burja prevrgla tramvajski voz, pri čemer je bilo ranjenih več oseb. Tudi več avtomobilov se je prevrnilo. Na južnem kolodvoru je burja odtrgala in odnesla streho na peronu. Prekinjene so vse telefonske zveze z drugimi italijanskimi mesti, večina pa tudi z inozemstvom. Strahovita burja je potisnila jugoslovanski parnik »Dubrovko« prav do okolice Città nuove, kjer je parnik srečno pristal brez tuje pomoči. Promet v tržaškem pristanišču je popolnoma nemogoč.

## Srpsko-italijanska banka

Belgrad, 1. marca. (Tel. Slov.) Pravila Srpsko-italijanske banke, ki se je dni v Belgradu otvorila, so potrjena. Delniški kapital znaša 10 milijonov lir.

## Drobne vesti

Berlin, 1. marca. (Tel. Slov.) »Deutsche Tageszeitung« poroča iz Moskve, da je ruski Politburo odstavil kot šefa uredništva »Pravde« Buharina. Buharin je bil že pred več meseci začasno odstavljen kot voditelj kominterne in glavnega uredništva »Pravde«.

Atene, 1. marca. (Tel. Slov.) Nemško poslanstvo je zaprosilo pri grški vladi, da dovoli, da sme zrakoplov »Graf Zeppelin« 28. marca na poletu v Egipt leteti nad Grčijo. Vlada bo to dovolila.

Carigrad, 1. marca. (Tel. Slov.) Na Bosporu in v Marmarskem morju je od danes dopoldne prekinjen promet s parniki, ker se iz Črnega morja proti jugu kopičijo silne množine ledu, ki bodo Bospor popolnoma zatrpale.

Atene, 1. marca. (Tel. Slov.) Silen vihar je napravil v Solunu mnogo škode. Vetrer je odtrgal mnogo streh. Posebno pa je prevrnil skoro vse barake, ki so bile zgrajene za grške begunce.

Praga, 1. marca. (Tel. Slov.) V tovarni za šivalne stroje Lada v Sobiesslavu je eksplozivna emajlirana peč. Dva delavca sta bila ubita, šestnajst pa je bilo ranjenih. Med njimi trije smrtnonevarno.

Newyork, 1. marca. (Tel. Slov.) V pristanišču Boena Ventura v Kolumbiji je včeraj eksplozivni parnik Teutonia, ki je bil naložen z dinamitom in gazolinom. Mrtev je kapitan in dva mornarja, ki so se takrat nahajali na ladji, dočim so se vsi ostali mornarji k sreči takrat nahajali na suhem, ker so imeli dopust.

Atene, 1. marca. (Tel. Slov.) Italijanski konzul v Patrasu je protestiral proti temu, da grški listi napadajo ustanovitev italijanske obrtne šole kot italijansko propagando. Načelnik urada je vložil pri vladi pritožbo. V zadnjem desetletju se je naselilo v Patrasu 7000 Italijanov.

## Današnja Turčija

Ministrski predsednik Izmet paša objavlja v listih daljši članek o sedanjih Turčiji. V glavnem pravi:

Še pred sedmimi leti, ko je bila grška vojska v Smirni in njeni okolici ter je prodirala na Angoro, Carigrad pa bil še pod vladno mednarodne komisije, se je zdela uresničitev našega narodnega programa, (erzerumskega programa) utopija, če ne celo blaznost vsakomur, ki ni poznal dejansko moč Turčije. Mustafa Kemal paša s svojimi sodelavci pa je to utopijo spremenil v resnico.

Turčija je danes zadovoljna z uspehi, ki jih je dosegla in ne misli na nobeno maščevalno vojsko, temveč je veseskozi miroljubna. S svojimi sosedi živimo v najboljših odnosih. Z Grčijo smo si vzajemno izmenjali svoje manjšine, tako da danes živi le malo Grkov v Turčiji in le malo Turkov v Grčiji. Ta akcija je zahtevala mnogo žrtv, toda odpravila je glavni vzrok prejšnjih nasprotij z Grčijo. Prepričani smo, da se je Grčija odpovedala uresnitvi svoje »velike misli«, to je ustanovitve starega bizantskega cesarstva, ki je dolgo časa vodila vse delo našega soseda.

Kar se nas tiče, smo zadovoljni s sedanjimi mejami na Balkanu in mislimo, da noben drug narod ne stremi po delih našega ozemlja. Iskreno hočemo mir, ker imamo obsežen gospodarski program in vemo, da bi nas vojna vrgla v finančne težave. V Jugoslaviji živi danes še na stotine Turkov, ki bi se radi vrnili domov. Več kot 800 tisoč Turkov živi na Bolgarskem. Vendar pa so naši stiki z obema državama, kakor tudi z Romunijo, zelo prijateljski in ni tu nobenega važnejšega vprašanja, kakor samo povratek naših ljudi v Turčijo.

Tudi z Rusijo so naši odnosi dobri. Boljševiške propagande ne smatramo za nas nevarne, ker komunistične teorije ne vplivajo na naše kmete in obrtnike. Z Nemčijo, Španijo in Združenimi državami sploh še nismo nikdar imeli sporov in so naši odnosi najboljši, a ravno tako tudi z Italijo, s katero smo pravkar sklenili prijateljsko pogodbo. V zelo dobrih odnosih smo tudi s Francijo, ki od l. 1921 dalje izvaja stalno napram nam prijateljsko politiko in ki bo, kakor upamo, priznala tudi naše stališče glede spornega ozemlja na sirske meji. Z Veliko Britanijo smo rešili vprašanje mosulskih mej in druge probleme.

Če je političen in diplomatski položaj naše države zadovoljiv, se ne more to reči o gospodarski in finančni situaciji. Turško ozemlje je sicer bogato, toda podnebje anatolske planote kaže tolike klimatične razlike, da je poljedelstvo le slabo razvito. Upamo, da bomo mogli z modernim obdelovanjem polja dvigniti kmetijstvo. Zato pa je potreben denar in čas. Denar bi mogli dobiti tudi v tujini, to pa ni v ciljih naše politike. Nočemo obtežiti države z novimi letnimi odplačili tujim državam. Hočemo si pomagati sami. Vemo, da bo potreben daljši čas, da se produkcija v Mali Aziji dvigne, toda naš narod raje potrpi, kakor pa da bi izročil bodočo našo zemljo tujim rokam.

Pri takih okoliščinah je razumljivo, da zelo skrbimo za ravnovesje v proračunu. To tem bolj, ker veljajo obresti in amortizacija naših dolgov v tujini letno 2.000.000 funtov šterlingov (okoli 550 milijonov Din), kar znaša 10 odstotkov vseh naših letnih izdatkov. Za armado, ki šteje 150.000 mož, izdamo letno 37 odstotkov vseh naših izdatkov. Za 14 milijonov prebivalstva je to število vojske sicer veliko, toda mi moramo imeti tako močno armado, da ubranimo svoje meje in da ohranimo red v notranjosti. Kar se tiče industrije, bomo gledali, da se ta čimbolj razširi v naši državi. Polagoma hočemo postati narod, ki sam krije vse svoje potrebe. Predsednik Mustafa Kemal se nadeja, da bo v 25 letih Turčija lepo razvijajoča se država s 25 milijoni prebivalstva. Tako število prebivalstva more zemlja prehraniti, če se zboljša produkcija. Standard se sedaj v Turčiji stalno dviga in moremo reči, da pri nas ni brezposelnosti.

Sedaj, ko smo svobodni in sami gospodarji na svojem turškem ozemlju, smo najbolj miroljuben narod in naše edino stremenje je, povšati življenjsko stopnjo našega ljudstva.

## „Slavija“

Tako se imenuje list, ki je pričel izhajati v Ljubljani »za lepšo bodočnost naših ljudi doma in na tujem«, kakor se pravi v podnaslovu. Obseg lista je velik, njegova vsebina pestra in jasno se vidi, da preveča ustanovitelje lista v resnici globoko ljubezen do naših izseljencev v tujini. V uvodnem članku »Naš namen« se posebno naglašajo slovanska misel in najvišji cilj federacija slovanskih držav. Odtod tudi ime lista. — V prvi številki je tudi objavljen oglas društva »Slavije«, ki je bilo ustanovljeno l. 1928. v Buenos Airesu in ki ima namen gojiti med izselenci vselovansko misel in pomagati izseljencem v gospodarskem, kulturnem in socialnem oziru. — Izdajatelj in urednik »Slavije« je g. Fran de Cecco, tiska pa se list v tiskarni »Slovenije«. Naroča se pri upravi Poljanski nasip 10 in velja za vse leto 30 Din. Člani »Slavije« dobivajo list brezplačno. List izhaja koncem vsakega meseca.

»Slavijo« toplo priporočamo in naj ga pošljejo naši ljudje svojim znancom v tujih krajih na ogled, da bo tako vez med izselenci in domovino tem tesnejša.